

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
4313137 Prehistòria, Antiguitat i Edat Mitjana	OT	0	1

### **Professor de contacte**

Nom: Oriol Olesti Vila

Correu electrònic: Oriol.Olesti@uab.cat

### **Equip docent**

Ramón Martí Castelló

Albert Lopez Mullor

Jordi Morera Camprubí

### **Utilització d'idiomes a l'assignatura**

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

### **Prerequisits**

Estudis en Història, Arqueologia, Filologia Clàssica / Estudis Clàssics o una altra titulació oficial de l'àmbit de les Arts i Humanitats o de les Ciències Socials i Jurídiques.

### **Objectius**

El mòdul Arqueologia del Món Antic i Medieval està orientat a revisar els diversos recursos metodològics de l'arqueologia habitualment utilitzats en la investigació sobre la Antiguitat i l'Edat Mitjana amb un objectiu molt

precís: saber identificar les tècniques i mètodes adequats als que hom pot recórrer per a enfrontar-se a diferents problemes historiogràfics de rellevància en Història Antiga i Medieval. En aquest sentit, l'orientació

dels continguts del mòdul no implica deixar de banda els recursos textuais habitualment utilitzats per la historiografia, sinó que es pretén que tant les tècniques arqueològiques com les d'anàlisi textual s'integrin de

manera coherent en el procés de recerca. L'espectre cronològic ampli, abastant l'Antiguitat i l'Edat Mitjana, permet una visió contrastada de llarga duració dels principals problemes historiogràfics i arqueològics

tractats. Una part important de les sessions es centraran en les tècniques d'estudi arqueològic dels territoris antics i medievals, un tipus de treball que en englobar la diversitat de dades arqueològiques existents

(des d'estudis de jaciments específics, a elements del paleo-paisatge, passant per les formes territorials) permet elaborar síntesis històriques complexes, amb casos d'estudi que puguin ser d'interès per als estudiants.

En aquesta línia, també s'analitzarà la contribució de l'arqueologia de l'arquitectura a l'estudi dels jaciments antics i medievals.

### **Competències**

- Analitzar de manera crítica els plantejaments teòrics i metodològics que han guiat fins ara la recerca en prehistòria, història antiga i història medieval.
- Analitzar i sintetitzar informació de manera crítica.
- Analitzar una problemàtica històrica i/o arqueològica concreta enquadrada a la prehistòria, l'antiguitat o l'Edat Mitjana.
- Discutir i contrastar científicament opinions i debats en l'àmbit acadèmic mitjançant la seva exposició pública.
- Treballar de manera autònoma, resoldre problemes i prendre decisions.
- Treballar en equips interdisciplinaris.

## Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar i sintetitzar informació de manera crítica.
2. Dissenyar o planificar accions de recerca i gestionar i sintetitzar la informació adequada.
3. Sistematitzar dades de la documentació textual o arqueològica i de la tradició científica.
4. Treballar de manera autònoma, resoldre problemes i prendre decisions.
5. Treballar en equips interdisciplinaris.
6. Valorar en la seva diversitat els diferents mètodes, la tradició i l'actualitat científica.

## Continguts

### 1er Bloc. Arqueologia de l'Arquitectura

1.1. L'arqueologia del patrimoni edificat. Fonaments, historiografia . El mètode arqueològic estratigràfic al segle XX. La lectura estratigràfica dels paraments. L'Arqueologia de l'Arquitectura: evolució i principis metodològics. La construcció d'un mètode d'intervenció arqueològica en el patrimoni edificat. El cas de Catalunya

1.2. La investigació arqueològica i històrica del patrimoni edificat. Fases del procés. Alguns exemples d'investigació arqueològica en el patrimoni edificat, I

1.3. Alguns exemples d'investigació arqueològica en el patrimoni edificat, II.

### 2on bloc. Els Paisatges antics. Territori, història i arqueologia.

2.1. Els estudis sobre el paisatge antic. Introducció. Metodologies i límits.

2.2. Els paisatges regulars. Del catastrofe a la limitatio.

2.3. Casos d'estudi Mediterranis.

2.4. Catastres romans a Hispania.

2.5. Paisatges socials i productius.

2.6. Tarraco.

2.7. Territori i conquesta a l'orient romà.

### 3er Bloc. Recerca arqueològica tardoantiga i altmedieval, el cas de Catalunya.

3.1. Ciutats i explotacions agropecuàries durant l'antiguitat tardana.

3.2. Construcció de l'Estat islàmic i de la societat musulmana.

3.3. Construcció de l'Estat carolingi i de la societat cristiana.

### 3.4. El registre arqueològic del "canvi feudal".

## Metodologia

Activitats dirigides: classes teòriques, presentació pública de treballs, seminaris de discussió de textos, estudi y discussió de fonts documentals i arqueològiques.

Activitats supervisades: tutories i realització d'exercicis pautats d'aprenentatge (individuals o en grups reduïts).

Activitats autònomes: cerca de documentació, lectura de textos, redacció de treballs, estudi.

## Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
<b>Tipus: Dirigides</b>			
Exposició de Continguts de l'assignatura. Presentacions orals	56,25	2,25	1, 2, 3, 4, 5, 6
Preparació d'un treball, estudi de continguts	112,5	4,5	1, 3, 4
<b>Tipus: Supervisades</b>			
Treball de documentació, lectures, exercicis	56,25	2,25	1, 2, 3, 4, 5

## Avaluació

Tutories i entrevistes individuals o en grup	20%
Realització de treballs específics	40%
Exposicions de resultats	40%

## Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Preparació del Treball	40 %	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6
Presentació del Treball	40	0	0	4

## Bibliografia

bloc 2. MÓN ANTIC

ARIÑO, E., GURT, J.M., PALET, J.M., El pasado presente. Arqueología de los paisajes en la Hispania Romana, Barcelona 2003.

CLAVEL-LÉVÉQUE, M. (Ed.), 2000, Atlas Historique des Cadastres d'Europe I, Bruselas.

CLAVEL-LÉVÊQUE, M., OREJAS, A., (Ed.), 2002, Atlas Historique des Cadastres d'Europe II, Luxemburg.

CHOUQUER, G.-FAVORY, F. , 1991, Les paysages de l'antiquité. Terres et cadastres de l'Occident romain, Paris.

(2001), L'arpentage romain, Ed. Errance, Paris.

FAIRCLOUGH, G., MOLLER, P.G., 2008, Landscape as Heritage. The management and protection of Landscape in Europe, Action Cost

A27. Berna.

LOPEZ, P., 1994, La economía política de los romanos. La ciudad romana ideal. El territorio. Santiago de Compostela.

MARTÍ, R. (Ed.), 2008, Fars de l'islam, Edar, Barcelona.

ÑACO, T., OLESTI, O., PRIETO, A., (eds.), 2000, Anàlisis paleoambientals i estudi del territori, Barcelona.

OLESTI, O. 2014, Paisajes de la Hispania Romana: la explotación de los territorios del Imperio, Ed. DStoria. Sabadell (Hi ha 4 exemplars a la biblioteca UAB).

OREJAS, A. (1991), Arqueología del paisaje: historia, problemas y perspectivas Archivo español de arqueología, ISSN 0066-6742, Vol. 64,

Nº 163-164, 1991, pags. 191-230.

(1995) Arqueología del paisaje: de la reflexión a la planificación, Archivo español de arqueología, ISSN 0066-6742, Vol. 68, Nº 171-172, 1995, pags. 215-224

(1998) El estudio del paisaje: visiones desde la arqueología, Arqueología espacial, ISSN 1136-8195, Nº 19-20, 1998, pags. 9-20

(2006), Arqueología de los paisajes agrarios e historia rural. Arqueología espacial, ISSN 1136-8195, Nº 26, 2006 (Ejemplar

dedicado a: Arqueología espacial: espacios agrarios), pags. 7-19.

OREJAS, A. MATTINGLY, D., CLAVEL-LÉVÊQUE, M., (2009), From present to past through landscape, Action Cost A27. Madrid.

bloc 3. TARDOANTIGUITAT I ALTA EDAT MITJANA

AUTORS DIVERSOS (1998, 2002, 2006, 2010, 2015), Congrès d'Arqueologia Medieval i Moderna a Catalunya, Acram, Igualada - Sant Cugat - Sabadell - Tarragona - Barcelona.

BALLESTÍN, X.; PASTOR, E. (Eds), 2013, Lo que vino de Oriente. Horizontes, praxis y dimensión material de los sistemas de dominación fiscal en al-Andalus (siglos VII-IX), Archaeopress, Oxford.

MARTÍ, R. (Ed.), 2008, Fars de l'islam, Edar, Barcelona.

SÉNAC, Ph. (Ed. 2006), De la Tarraconaise à la Marche Supérieure d'al-Andalus (IVe-XIe siècle). Les habitats ruraux : Villa 1, Toulouse.

SÉNAC, Ph. (Ed. 2007), Histoire et archéologie des sociétés de la vallée de l'Ébre (VII-XIe siècles) : Villa 2, Toulouse.

SÉNAC, Ph. (Ed. 2010), Villes et campagnes de Tarraconaise et d'al-Andalus (VIe-XIe siècle) : la transition : Villa 3, Toulouse.

SÉNAC, Ph. (Ed. 2012), Histoire et archéologie de l'Occident musulman (VIIe-XVe) : Al-Andalus, Maghreb, Sicile : Villa 4, Toulouse.